

جایگاه سند رسمی در دعاوی

www.ketab.ir

پدیدآوران: مجتبی نیکرهی، نصراله شجاع

سرشناسه: نیکدرهی، مجتبی، ۱۳۶۵:

عنوان: جایگاه سند رسمی در دعاوی؛

عنوان قراردادی: ایران، قوانین و احکام / Iran, Laws, etc

پدیدآور: مجتبی نیکدرهی، نصراله شجاع؛

ویراستار: حسین یارمحمدی کلخوران؛

وضعیت ویراست: اول؛

مشخصات نشر: تهران: افسریه، خیابان ۳۰، پلاک ۱۴۷، ۱۳۹۴:

مشخصات ظاهری: ۲۴۸ صفحه؛

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۸۷۶-۱-۶

قیمت: ۱۸۰۰۰۰ ریال؛

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا؛

یادداشت: کتابنامه: ص. ۷-۲۴۲، همچنین به صورت زیرنویس؛

موضوع: ادله اثبات دعوی ایران؛

موضوع: Evidence, demonstrative, Iran

موضوع: اسناد حقوقی، ایران؛

موضوع: Legal documents, Iran

موضوع: حقوق مدنی، ایران، دعاوی

موضوع: Civil rights, Iran, Cases

شناسه افزوده: شجاع، نصراله، ۱۳۴۸:

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۶ ج ۳ / ۹۴ / ۱۷۸۰ / MH

رده‌بندی دیویی: ۳۴۷/۵۵۰-۶۲

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۴۷۵۱۸۰۸

انتشارات گنجیران

عنوان: جایگاه سند رسمی در دعاوی؛

پدیدآور: مجتبی نیکدرهی، نصراله شجاع؛

ویراستار: حسین یارمحمدی کلخوران؛

طراح جلد و صفحه‌آرا: یاسر راستی خداوردیلو؛

ناظر نشر: نورالدین گنج‌خانلو؛

مدیر برنامه‌ریزی: یاسر راستی خداوردیلو؛

ناشر: انتشارات گنجیران؛

چاپ: گنجیران؛

صحافی: گنجیران؛

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه؛

چاپ اول: ۱۳۹۷؛

قیمت: ۱۸۰۰۰۰ ریال؛

تلفن: ۳۳۸۴۲۷۲۶-۹

رایانامه: ganjiran@yahoo.com

نشانی: تهران، افسریه، خیابان ۳۰، پلاک ۱۴۷، انتشارات گنجیران

* کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر به انتشارات گنجیران تعلق دارد.*

فهرست مطالب

۱	مقدمه
۵	بخش اول
۵	کلیات
۷	فصل اول
۷	جایگاه ادله در دادرسی
۱۱	فصل دوم
۱۱	ادله دغری
۲۲	فوائد مطالعه و حوائج اثبات دعوی
۲۵	فصل سوم
۲۵	تعاریف
۴۹	فصل پنجم
۴۹	جایگاه سند در میان سایر
۴۹	ادله‌ی اثبات دعوای حقوقی
۵۷	فصل ششم
۵۷	مفهوم سند در حقوق موضوعه
۷۷	فصل ششم
۷۷	شرایط سند رسمی
۹۵	فصل هفتم
۹۵	شرایط چهارگانه‌ی قبول اسناد
۹۵	خارجی در ایران
۱۰۳	فصل هشتم

۱۰۳		مزاای اسناد رسمی
۱۱۹		بخش دوم
۱۱۹		اسناد رسمی و اسناد عادی
۱۲۱		فصل اول
۱۲۱		انواع سند
۱۲۳		گفتار اول
۱۳۹		فصل دوم
۱۳۹		انواع سند رسمی
۱۵۵		فصل سوم
۱۵۵		بررسی اعتبار سند در فقه امامیه و حقوق مدنی
۱۸۳		فصل چهارم
۱۸۳		تعریف سند در فقه امامیه و
۱۸۳		حقوق مدنی
۱۹۳		فصل پنجم
۱۹۳		مکان و موقعیت سند در حقوق مدنی
۱۹۳		و بازرگانی
۲۰۵		فصل ششم
۲۰۵		فرق بارز سند
۲۰۵		با سایر دلایل اثبات دعوی
۲۱۳		فصل هفتم
۲۱۳		اثبات ادعا جعل سند

مقدمه

تأثیر استفاده از اسناد رسمی در کاهش دعاوی حقوقی و طرح پرونده‌های قضایی تلاش‌هایی را از سوی جامعه حقوقی برای ترویج استفاده از این اسناد به‌جای اسناد عادی به همراه داشته است. برای همین است که فقط در حوزه املاک گفته می‌شود که یک‌سوم دعاوی مطرح‌شده در محاکم قضایی ناشی از اختلافاتی است که سرمنشأ آن تنظیم اسناد عادی است یعنی اختلافاتی که با کنار گذاشتن دیدگاه‌های سنتی و مبتنی بر اعتماد متقابل دیگر به وجود نمی‌آید.

از نظر قانون، اسناد دسته‌بندی شده‌اند که اسناد رسمی و عادی را شامل می‌شوند. اسناد رسمی آنهایی هستند که یا در دفاتر اسناد رسمی یا در ادارات ثبت اسناد و املاک یا توسط مأموران رسمی تنظیم و مهر و امضا می‌شوند. وقتی معامله‌ای با تنظیم سند رسمی ثبت می‌شود پسند خاصیت مهم پیدا می‌کند، چون اسناد رسمی برخلاف اسناد عادی که اغلب محل اختلاف و رگریری می‌شوند غائله اختلافات را می‌خوابانند. ویژگی مهم اسناد رسمی این است که بین طرفین تنظیم‌کننده و جانشین قانونی آن‌ها مثلاً ورثه، معتبر هستند. به این تاریخ سند رسمی نه تنها نسبت به طرفین معامله بلکه نسبت به سایر اشخاص نیز منبسط است به این معنا که اگر مثلاً ۲ نفر ملکی را براساس یک سند رسمی معامله کردند و پس از فروش، همان ملک را با استفاده از یک سند عادی با شخص سوم معامله کند این سند عادی موجب نمی‌شود تا ملک از مالکیت کسی که سند رسمی را در اختیار دارد خارج شود. اسناد رسمی همچنین قابل انکار و تردید نیستند، هرچند که می‌توان ادعای جعلی بودن آن را مطرح کرد. به این ترتیب مثلاً اگر کسی با تنظیم سند رسمی در دفترخانه از فرد دیگری وجهی را مطالبه کند هیچ‌یک نمی‌توانند ادعا کنند که این سند را امضا نکرده‌اند و فقط می‌توانند ادعای جعلی

بودن این سند را داشته باشند که البته برای اثبات موضوع جعل نیز خودشان باید ادله محکمه‌پسند ارائه دهند. در مقابل، اسناد عادی هیچ‌کدام از این ویژگی‌ها را ندارند و به راحتی می‌توانند سبب بروز اختلاف بین طرفین یک معامله بشوند. به‌طور کلی نوشته‌هایی که افراد با یکدیگر برای تنظیم امور جاری‌شان می‌نویسند و نیز نوشته‌هایی که برخلاف اسناد رسمی توسط یکی از ۳ مرجع صلاحیت‌دار تنظیم نشده باشند سند عادی محسوب می‌شوند. ادله و دلایل جمیع دلیل است و دلیل در لغت به معنی راهنما است و در اصطلاح به چیزی می‌گویند که امری را اثبات نماید.

دلیل اثبات در روی ماده ۳۵۳ قانون آئین دادرسی مدنی تعریف نموده و مقرر می‌دارد: دلیل عبارت است از هر چیزی که صاحب دعوی برای اثبات دعوی یا دفاع از دعوی به آن استناد نمایند.

ماده ۱۲۵۸ ق. مدنی می‌گوید: دلایل اثبات دعوی از قرار ذیل است:

۱- اقرار ۲- اسناد کتبی ۳- شهادت ۴- امارات ۵- قسم

از بین دلایل فوق در این مبحث به اسناد کتبی پرداخته می‌شود و ضمن تعریف سند و انواع آن به آثار و اهمیت و اعتبار سند رسمی پرداخت شده است.

سند در لغت به چیزی گفته می‌شود که به آن اعتماد می‌نمایند و در اصطلاح چنانکه م ۱۲۸۴ ق.م تعریف نموده (سند عبارت است از هر نوشته که در مقام دعوی یا دفاع قابل استناد باشد) منظور از نوشته خط یا علامتی است که در روی صفحه نمایان باشد؛ مانند رموزها و علاماتی که دو یا چند نفر برای روابط بین خود قرار داده‌اند برای آن که در اصطلاح حقوقی به نوشته‌ای سند گفته شود باید آن نوشته قابلیت آن را داشته باشد که بتواند دلیل در دادرسی

قرار گیرد یعنی بتوان برای اثبات ادعا در مقام دعوی حق یا دفاع از دعوی آن را به کار برد.

اسنادی که توسط مأمورین رسمی و در حدود صلاحیت آنان و مطابق با قانون تنظیم شوند رسمی‌اند (ماده ۱۲۸۷ ق.م.)

برای این که نوشته‌ای سند رسمی محسوب شود سه شرط لازم است:

(۱) سند توسط مأمور رسمی تنظیم اسناد تهیه شود.

(۲) مأمور دارای صلاحیت تنظیم آن باشد.

(۳) سند با رعایت مقررات قانون تنظیم شده باشد (ماده ۱۲۸۷ ق.م.).

هرگاه نوشته‌ای فاقد یکی از این سه شرط باشد آن نوشته در صورتی که دارای مهر یا امضاء طرف باشد عادی محسوب می‌شود؛ اما در رابطه با اینکه چه اسنادی عادی محسوب می‌شوند باید بدانید که نوشته‌هایی که افراد با یکدیگر برای تنظیم امور جاری‌شان تنظیم می‌کنند و نیز نوشته‌هایی که فاقد هر یک از شرایط سه‌گانه مذکور در بالا باشند سند عادی به شمار می‌آیند!

با توجه به نقش گسترده سند رسمی در زندگی اجتماعی انسان، در جریان طرح دعوی یا دفاع در پرونده‌های قضایی، ارائه اسناد به محاکم قضایی به‌عنوان دلیل اثبات دعوا ضرورت پیدا می‌کند که حتی امروزه با گسترش وسایل و ابزارهای نو همانند اینترنت هنوز هم بسیاری از افراد نوشته‌ها و قراردادهای خود را به‌صورت رسمی تنظیم می‌کنند. قانون‌گذار از آن‌اکه برای تنظیم اسناد رسمی شرایط خاصی را قائل شده است، متقابلاً به این اسناد اعتبار فوق‌العاده‌ای اعطاء نموده است از جمله اینکه محتویات و مندرجات اسناد رسمی دارای اعتبار است. منظور از محتویات سند رسمی، همان عبارات، امضائات و اثرانگشت یا مهری است که در سند قید شده است؛ و

منظور از مندرجات سند رسمی، معنا و مفهومی است که عبارات سند بیان‌کننده و حامل آن است؛ اما در قسمت مندرجات سند رسمی که جزء امور معنوی سند است همانند محتویات که جنبه مادی سند رسمی است فقط می‌توان ادعای جعل یا بی‌اعتباری آن را نمود.

حال در این کتاب ما به دنبال نقش و جایگاه اسناد رسمی در ادله اثبات دعوا هستیم که به بررسی موضوع می‌پردازیم.

www.ketab.ir